

taje za vidjeti da li ćemo moći biti dovoljno ozbiljan partner. Vrijeme, ne treba zaboraviti, ide. 1981. osnovan je Centar za evropsko kulturno nasljeđe u Ravellu, Italija, a da je bilo kako je predlagao Jugoslavenski nacionalni komitet, takav bi centar bio osnovan u Jugoslaviji. Jedna slična inicijativa, također međunarodna, na temu kulturnog nasljeđa uspostavljena je 1983. godine u Avignonu u Francuskoj i čini se uspješno služi nacionalnom prestižu, vanezonskoj potrošnji Avignona i stručnoj sceni muzeja Francuske. Nedavna inicijativa austrijske pokrajine Štajerske da napravi u Grazu stručni punkt za sastajanje stručnjaka nekoliko susjednih zemalja također svjedoči o ispravnosti naših napora. Dakako, u međuvremenu, nastojali smo u Jugoslaviji pronaći mjesto s ambicijama da ugosti takav regularan oblik međunarodnog okupljanja, ali unatoč razgovorima i najavljenim mogućnostima nije bilo konkretnog rezultata. No, inicijativa je i dalje živa, a ovisit će donekle o razgovorima koji su najavljeni između predstavnika Evropskog savjeta i zainteresiranih sudionika s jugoslavenske strane.

Dio predložene strukture takvog međunarodnog punkta je bila tzv. muzeološka radionica, gdje bi se regularno sastajali značajni muzeolozi da rasprave i pretvore u publikaciju goruće teme suvremene muzeologije. Predviđajući da će u dugogodišnjoj inicijativi biti nekog uspjeha, ICOFOM (Međunarodni komitet za muzeologiju) stavio je taj stručni sadržaj u plan rada, ali ideja je, kako se moglo očekivati, našla drugog izvođača: u svibnju 1986. godine Muzeološka radionica održana je u Demokratskoj Republici Njemačkoj, na temu »Muzeologija, nauka ili samo praktična disciplina«.

Da li će se u nas naći dovoljno združenih snaga koje bi mogle iznijeti takav projekt, ostaje predmetom domišljanja, ali je izvjesno da bismo kao zemlja dobili kvalitetan i upotrebljiv stručni potencijal. Ostaje nam naravno utješan fatalizam po kojem sve te važne stvari rade drugi koji su valjda spremniji, pametniji, organiziraniji. . . Uostalom, bez složenih, mukotrpnih inicijativa se mnogo mirnije živi.

UNESCO-va konvencija o načinu zabrane i zaštite ilegalnog uvoza, izvoza i transporta kulturnih dobara

Marko Omčikus

Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Beograd

Primljeno: 10. 3. 1986.

Povodom članka Branke Šulc **Prvi kongres o muzeologiji u Grčkoj** koji je objavljen u »Informatički muzeološici« u rubrici »ICOM«, moram da vam saopštim da je u pomenutom članku izneta jenda netočnost. Na strani 34. u trećem stupcu, treći pasus, piše: »Uneskova Konvencija donesena već 1970. do sada je ratificirana samo u Grčkoj, Italiji, Cipru, Francuskoj i Turskoj«. Radi potpunije informisanosti podsećam da je Jugoslavija pomenutu Konvenciju ratifikovala 1973. godine (objavljena u »Službenom listu SFRJ« br. 50/73).

Koristim se ovom prilikom da preporučim knjigu Vladimira Brguljana »Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara«, Zagreb-Beograd, 1985. U knjizi su uz komentar objavljena sva međunarodna pravna akta i preporuke koje se odnose na zaštitu kulturnih i prirodnih dobara, a Jugoslavija ih je prihvatila ili ratifikovala.

Umesno je napomenuti da je Jugoslavija vrlo aktivna država članica na međunarodnim scenama i u načelu se priključuje svim pozitivnim nastojanjima svetske zajednice. Međutim, vrlo je spora u regulisanju unutarnje pravne materije. Logika nalaže da se posle ratifikacije na desetine saveznih, republičkih i pokrajinskih zakona, uredbi i propisa izmene u onim odredbama koje dolaze u koliziju sa Konvencijom. Međutim, postupak je veoma spor, a sistem do te mere ogroman da je za sada nesagledivo kada će se i kako uraditi te izmene.

Svima nam je poznato da je u ovakvom sistemu sa osam federalnih jedinica pokretanje izmena u zakonima sizifovski posao. Iskustvo pokazuje da su pravne službe pri muzejima i zaštitarskim ustanovama okupirane stalnim izradama internih normativnih akata, te im ostaje vrlo malo prostora i vremena da se dublje pozabave globalnim pitanjima zaštite i muzeologije sa aspekta zakonodavnih kolizija.

Čini nam se da bi ipak najbrži put bio da se na jugoslovenskom nivou formira radna grupa pravnika-mu-

zeologa i zaštitara koja bi izanalizirala sve pravno-zakonodavne kolizije i pokrenula postupak izmena i dopuna u saveznom zakonodavstvu, a analogno saveznom i u republičkim i pokrajinskim zakonima.

Iz svega toga navedenog možemo konstatovati da se u pomenutom članku radi samo o formalnoj grešci.

Kalendar ICOM-ovih konferencija u 1986. godini

17—21. ožujka (marta), Baden-Baden, SR Njemačka

2. međunarodna konferencija o korištenju mikrokomputora za informacije, dokumentaciju i biblioteke
Obratiti se: Deutsche Gesellschaft für Dokumentation e.V. (DGD), Westendstrasse 19, D-6000 Frankfurt a.M 1, Fed. Rep. of Germany

14—16. travnja (aprila), Oxford, Velika Britanija

Institute of Paper Conservation. Međunarodni sastanak na temu »Nove mogućnosti u konzervaciji papira«
Obratiti se: Alan Howell, TAC Conference Secretary, The Geological Society, Burlington House, Piccadilly, London W1V 0JU, UK

10—14. kolovoza (augusta), Adelaide, Australija

Godišnji sastanak Instituta za konzervaciju kulturnih dobara. Tema: Konzerviranje prošlosti za budućnost
Obratiti se: ICCM 86 Programme Committee. The State Conservation Centre of South Australia, 70 Kintore Ave, Adelaide 5000, Australia

1—4. rujna (septembra), Liverpool, Velika Britanija

Godišnji sastanak izvršnog odbora Međunarodnog kongresa pomorskih muzeja (ICMM)
Obratiti se: Willem F. J. Mörzer Bruyns, Nederlands Scheepvaart Museum, Kattenburgerplein 1, 1018 KK Amsterdam, Netherlands

14—18. rujna (septembra), Montreal, Kanada

43. konferencija i kongres Međunarodne unije za dokumentaciju (FID) na temu »Informacije, komunikacije i transfer tehnologije«
Obratiti se: Local Organizing Committee, 43rd FID Conference and

Congress, C.P. 1144, Succursale Place Desjardins, Montreal, Quebec H5B 1B3, Canada

21—26. rujna (septembra), Bolonja, Italija

IIC međunarodni kongres. Tema: Studije o konzervaciji kamena i zidnih slika

Obratiti se: IIC, 6 Buckingham St. London WC2N 6BA, UK

26. listopada (oktobra) — 4. studenoga (novembra), Buenos Aires, Argentina

14. generalna konferencija i 15. generalna skupština ICOM-a. Tema: Budućnost za naše nasljeđe?

Obratiti se: ICOM 86 General Secretariat, Congresos Internacionales S. A. Moreno 584-9 Piso, 1091 Buenos Aires, Argentina

Studen (novembar), Bern, Švicarska

Seminar o metodama aplikacija sintetičkih produkata u konzervaciji i restauraciji umjetničkih djela
Obratiti se: Association Suisse de conservation et restauration, Zentrum Egghölzli, Weltpoststr. 20, Bern, Switzerland

Prijevod iz: ICOM News, Bulletin of the ICOM, Vol. 38, No. 4, 1985, str. 5.

Prenosimo — Reviews

Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara

Jerica Ljubenko

Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Primljeno: 25. 4. 1986.

Zbirka međunarodno-pravnih dokumenata »Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara« objavljena je potkraj 1985. godine »Mladost«, Zagreb.

Izdavači su Republički zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu i Beogradu, te Koordinacioni odbor republičkih i pokrajinskih zavoda za zaštitu spomenika kulture i zavoda za zaštitu prirode u SFRJ. Autor Vladimir Brguljan, istaknuti pravni stručnjak u oblasti zaštite spomenika kulture, uz iscrpni i instruktivni uvod, priredio je i prethodna objašnjenja uz opće pravne i društvene akte međunarodnog sistema zaštite kulturnih i prirodnih dobara. Zbirka sadrži UNESCO-ve konvencije koje je SFRJ ratificirala i preporuke koje se odnose na zaštitu pokretnih i nepokretnih kulturnih i prirodnih dobara, te Preporuku za čuvanje i zaštitu slike u pokretu. U tom sklopu objavljeni su Statut ICCROM-a, Splitska deklaracija i drugi dokumenti ICOMOS-a i međunarodnih simpozija koji se odnose na zaštitu kulturnog i prirodnog nasljeđa.

Za praksu, teoriju i znanstvenu misao pravne zaštite kulturnih i prirodnih dobara osobito je značajno objavljivanje Konvencije za zaštitu kulturnih dobara u slučaju oružanih

sukoba (Hag 1956. g.), Konvencije o mjerama za zabranu i sprečavanje nedozvoljenog uvoza, izvoza i prijenosa vlasništva kulturnih dobara (Paris 1970. g.) i Konvencije za zaštitu svjetskog kulturnog i prirodnog nasljeđa (Paris 1974. g.).

Ratificirane konvencije definiraju pojam »kulturnog dobra«, »prirodnog i kulturnog nasljeđa« kao i pojam »pokretnog kulturnog dobra« usvajajući načelo poštovanja i zaštite kulturnih dobara uz predviđanje niza mjera koje se određuju za stručne zakonske znanstvene, tehničke, administrativne, financijske i popularizatorske poslove. Oštećenje ili nestanak svakog primjerka kulturnog ili prirodnog nasljeđa predstavlja osiromašenje nasljeđa svih naroda svijeta. Pojedina jedinstvena i nezamjenjiva dobra od izuzetnog univerzalnog značenja štite se kao dio općeg nasljeđa cijelog čovječanstva. U skladu sa suvremenim znanstvenim metodama, konvencijama se uspostavlja novi efikasni sistem kolektivne zaštite kulturnog i prirodnog nasljeđa. Osnivanje Komiteta svjetskog nasljeđa, Fonda za zaštitu tog nasljeđa, te određivanje uvjeta i načina za pružanje međunarodne pomoći omogućuju da postaje dostupna zaštita kulturnih dobara od univerzalnog značenja i vrijednosti.

Objavljivanje publikacije »Međunarodni sistem zaštite kulturnih i prirodnih dobara« zasigurno će pridonijeti razvoju pravne i društvene svijesti o potrebi poštovanja i čuvanja materijalnih dokaza kulturnog identiteta, međuzavisnosti kultura u ljepoti njihove različitosti i ravnopravnosti.

Museum 1/1985. UNESCO, Paris

Višnja Zgaga

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Primljeno: 10. 3. 1986.

Proširenje pojma »kulturne baštine« upućuje i na nužnost promjene ili barem prilagodbe muzejskog rada. Slijedeći tu misao, ovaj broj »Museuma« nastojao je većim dijelom prezentirati dvije osnovne komponente inovacija u muzejskom poslu: jedna se odnosi na izbor tehnika u analizi kulturnog sadržaja, a druga u prenošenju poruka. Na primjeru kolekcije fotografija Muzeja Semita u Harvardu, koja predstavlja jedini vizualni izvor za krajeve Bliskog istoka 19. stoljeća, objašnjena je metoda atribucije i identifikacije materijala. Budući da će vjerojatno fotografija kao medij iščeznuti pred mnogo suvremenijim tehnikama vizualnog memoriranja, naglašava se važnost sakupljanja fotografija i obrazlažu metode njihova čuvanja.

Internacionalni komitet etnografskih muzeja (ICOM-ICME) izradio je prijedlog putujuće izložbe fotografija koje svojom tematikom obuhvaćaju aspekte društvenog i kulturnog života posljednjih stotinu godina te poziva sve svjetske etnografske muzeje na sudjelovanje. U vrlo opširnom članku o etnološkom filmu, uz analizu raznolikih kategorija i stilova tog filma, govori se o nužnosti primjene filma u muzeju: od muzejske ekspozicije do putujuće izložbe, te muzejske dokumentacije i videoteke.